

використання міжнародних судових інститутів захисту прав людини. Доведено, що адвокатура також реалізує себе як соціальний інститут, вона виконує як державно значущі функції, так і завдання, які зумовлені приватними інтересами фізичних та юридичних осіб.

Ключові слова: адвокатура, адміністративне судочинство, реформа адвокатури, договірні відносини, суб'єкти, зобов'язання, надання послуг, джерела права, істотні умови договору.

Summary

Oleksandr Bryhinets. Legal support of advocacy activities in contractual relations (domestic and foreign experience).

The article examines the problem of determining the essence of state functions. In order to reveal the issue of the problematic aspects of the attorney's authorization in the process, it is necessary to set a task: to conduct a theoretical analysis of the reasons for the implementation of advocacy activities, as well as to highlight modern practical obstacles in their implementation. It is also necessary, on the basis of the above analysis, to develop one's own vision of the reasons for the participation of lawyers in the civil process in the current difficult conditions of the development of our country.

In the modern conditions of the development of society, the problem of human rights has acquired global importance, because we can observe in various media every day how people's rights are violated, or they are not provided with adequate legal protection (according to the constitution). In European countries, the acquisition of human rights and freedoms has become a symbol of justice in internal and external affairs, and is one of the defining criteria for their development on the way to building humanity.

It was determined that the legal status of a lawyer in administrative proceedings is to protect the rights, freedoms and interests of individuals in the sphere of public-legal relations from violations by state authorities, local self-government bodies, their officials and officials, and other subjects in the exercise of their power management functions based on legislation, including the implementation of delegated powers. As a representative in an administrative case, a lawyer or other specialist in the field of law, who in accordance with the law provide legal assistance, may first of all participate. The lawyer's participation in the process consists in his representation and protection of violated, unrecognized or contested rights, freedoms and legitimate interests of other persons (natural and legal entities) and in assisting the court in comprehensive, full and objective clarification of all the circumstances of the case.

It is proposed to start a new cycle of strategic planning, based on the results of which it is advisable to make clarifications to the concept of building a legal state in Ukraine. It was determined that the mechanism of legal regulation of justice in court cases not only determines the procedure for realizing the constitutional right of citizens to judicial protection in accordance with the norms of domestic national legislation, but is also a prerequisite for the use of international judicial institutions for the protection of human rights. It has been proven that the legal profession also realizes itself as a social institution, it performs both state-relevant functions and tasks determined by the private interests of individuals and legal entities.

Key words: advocacy, administrative proceedings, reform of advocacy, contractual relations, subjects, obligations, provision of services, sources of law, essential terms of the contract.

DOI: 10.36695/2219-5521.1.2023.36

УДК 342.9

А. Ю. ОЛІЙНИК, О. М. КОВАЛЬ

*Анатолій Юхимович Олійник, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри приватного та публічного права Київського національного університету технологій та дизайну**

ORCID: 0000-0002-6245-4804

*Ольга Миколаївна Коваль, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри приватного та публічного права Київського національного університету технологій та дизайну***

ORCID: 0000-0003-1509-7258

АДВОКАТУРА В СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ФУНКЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Постановка проблеми. Сьогодні правозахисна функція є однією з пріоритетних функцій сучасної держави. Головна її ознака – захист прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, разом із визнанням і дотриманням, що визначено єдиним обов'язком Української держави, зафіксованим у Конституції України¹. Ефективна реалізація правозахисної функції неможлива без її відповідного правового забезпечення.

© А. Ю. Олійник, О. М. Коваль, 2023

* *Anatoliy Oliynyk, PhD of Law, Professor, Professor of the department of private and public law, Kyiv National University of Technologies and Design*

** *Olga Koval, PhD of Law, Assistant Professor, Assistant Professor of the department of private and public law, Kyiv National University of Technologies and Design*

Складовою системи правового забезпечення реалізації правозахисної функції є компетентні суб'єкти правозахисного спрямування, серед яких особливе місце посідає адвокатура України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні питання правового забезпечення діяльності адвокатури аналізувались у працях таких відомих учених, як М. Р. Аракелян, Н. М. Бакаянова, Т. В. Варфоломеєва, Т. Б. Вільчик, С. С. Калинюк, О. Д. Святоцький, І. Я. Семенюк, О. Г. Яновська та ін. Однак і досі багато питань потребують наукового дослідження, зокрема адміністративно-правового забезпечення функціонування адвокатури як суб'єкта реалізації правозахисної функції Української держави.

Формулювання мети статті. Метою статті є з'ясування ролі та значення адвокатури в системі суб'єктів адміністративно-правового забезпечення реалізації правозахисної функції Української держави.

Викладення основного матеріалу. У юридичній літературі правозахисна функція сучасної держави розуміється як комплексний напрям діяльності держави, що має на меті створення достатніх умов для поваги та розвитку прав людини у суспільстві через реалізацію конституційних принципів поділу влади і демократії, імплементацію міжнародних стандартів у сфері прав людини, активне сприяння ідеології егалітаризму та запровадження ефективної інституційної системи самозахисту прав людини². До ознак правозахисної функції держави треба віднести такі: 1) правозахисна функція являє собою різновид соціальної діяльності; 2) правозахисна функція здійснюється у сфері права; 3) при здійсненні правозахисної функції держави застосовують здебільшого правові засоби; 4) правозахисна функція держави реалізується на підставі та відповідно до закону, а в деяких (окремих) випадках – у відповідній процесуальній формі; 5) здійснюють спеціально уповноважені суб'єкти на професійній основі; 6) правозахисна функція держави реалізується в конкретних формах із застосуванням методів³. Ключовим правозахисним інститутом, який покликаний захищати і представляти інтереси не тільки окремих осіб, а й усього суспільства в цілому, є адвокатура⁴.

На адвокатуру покладено важливі завдання задля реалізації правозахисної функції Української держави. На найвищому законодавчому рівні встановлено, що адвокатура функціонує для надання професійної правничої допомоги⁵.

Адвокатура України є недержавним самоврядним інститутом, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури⁶. Адвокатура є комплексним проявом як державного, так і суспільного інтересу, оскільки саме через адвокатуру і завдяки їй правова держава реалізує можливість забезпечення своїм громадянам їхніх прав і свобод. Діяльність адвокатів, з одного боку, має конституційно зумовлений державно значущий характер, а з другого – адвокати повинні бути максимально незалежні від держави, щоб ефективно захищати громадян і юридичних осіб від адміністративного свавілля.

Адвокатура – унікальне юридичне явище, єдина організація, яка виконує державну (публічно-правову) функцію і при цьому не є державним органом, а навпаки, є незалежним самоврядним інститутом, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання своєї організації і діяльності⁷. Тому саме адвокатура є надійною опорою реалізації правозахисної функції Української держави.

Визнання на законодавчому рівні адвокатури як правозахисної інституції дає підстави стверджувати, що цей недержавний самоврядний інститут посідає особливе місце в системі адміністративно-правового забезпечення реалізації правозахисної функції Української держави. Так, згідно зі ст. 45 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» Національна асоціація адвокатів України є недержавною некомерційною професійною організацією, яка об'єднує всіх адвокатів України та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування, представляє адвокатуру України у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності, громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями, делегує представників до органів державної влади⁸. Це вказує, що адвокатура уповноважена впливати на рішення органів публічної влади у сфері захисту прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина.

При Національній асоціації адвокатів України функціонують комітети, які представляють інтереси суспільства у сфері захисту прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина шляхом підготовки пропозицій щодо вдосконалення механізмів захисту прав людини; підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства про права людини та приведення його у відповідність до загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права; виявлення, обліку, аналізу й систематизації випадків порушення прав і свобод людини, які відбулися на території України; вивчення і застосування методів правозахисної діяльності в країнах з високим рівнем захисту прав і свобод громадян; проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо способів та практики самостійного захисту своїх прав і свобод; розробки практичних рекомендацій утвердження верховенства права в Україні та підготовки прикладних аналітичних звітів щодо актуальних проблем правозастосування; узагальнення пропозицій з питань судочинства та судоустрою і представлення в робочих органах публічної влади; розробки проєктів актів законодавства у сфері надання безоплатної правової допомоги тощо⁹.

Взаємовідносини органів публічної влади й адвокатури вказують на важливу роль останньої у захисті прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина. У зв'язку з цим поширилася позиція серед науковців про наділення адвокатури такою функцією, як контроль за забезпеченням органами публічної влади прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина.

Зокрема, С. В. Прилуцький вважає, що однією із важливих об'єднувальних ланок між громадянським суспільством і державою має стати адвокатура, яка повинна активно контролювати і стримувати державні органи від зловживань владою та посягань на громадянські права, зокрема, при здійсненні судочинства¹⁰.

Т. Б. Вільчик наголошує, що економічні, соціальні та правові ознаки інституційності адвокатури дають їй змогу діяти як правозахисному інституту, уповноваженому Конституцією України виконувати функцію професійно-правового контролю за забезпеченням конституційних прав і свобод людини не тільки судовою, а й виконавчою та законодавчою владою через активну участь у підготовці законопроектів, які стосуються конституційних прав і свобод людини. Інститут адвокатури повинен розглядатися як конституційний суб'єкт гарантування надання доступу необмеженого кола осіб до правосуддя і елемент механізму його відправлення, а відтепер ще й як конституційний інститут, що забезпечує реалізацію і захист конституційних прав людини, здатний ефективно виконувати функцію контролю за діяльністю виконавчої та законодавчої влади у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини. Видається, саме така адвокатура відповідає своїй ідеальній сутності, зумовленій її конституційним статусом¹¹.

Вважаємо, що вдосконалення взаємодії адвокатури з органами публічної влади шляхом законодавчого закріплення механізмів впливу адвокатури як правозахисного інституту на рішення держави у сфері захисту прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина є цілком обґрунтованим і сприятиме ефективній реалізації правозахисної функції Української держави.

Ще одним проявом участі адвокатури в адміністративно-правовому забезпеченні реалізації правозахисної функції Української держави є питання організації та надання безоплатної правової допомоги. Систему суб'єктів адміністративно-правового забезпечення безоплатної правової допомоги адвокатів формують Кабінет Міністрів України, Міністерство юстиції України, Координаційний центр з надання правової допомоги, регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Насамперед слід звернути увагу на те, що Закон України «Про безоплатну правову допомогу» не забезпечує участі органів адвокатського самоврядування у вирішенні питань, пов'язаних з наданням безоплатної правової допомоги. У зв'язку з цим є проблема ігнорування позиції адвокатури Міністерством юстиції України і Координаційним центром з надання правової допомоги, внаслідок чого адвокатура позбавлена участі в будь-яких сегментах нормотворчої, управлінської, організаційної тощо діяльності у системі безоплатної правової допомоги¹².

На думку Т. Б. Вільчик, управління безоплатною правовою допомогою повинно здійснюватися органами адвокатського самоврядування, оскільки саме такий стан справ відповідає конституційному призначенню інституту адвокатури – надання правової допомоги кожному, хто її потребує, у тому числі безоплатно¹³. Згідно з офіційною позицією Національної асоціації адвокатів України координаційний центр з надання правової допомоги, який діє при Міністерстві юстиції, крок за кроком знищує формат незалежності адвокатури. Прагнення державних органів взяти під контроль надання безоплатної правової допомоги не реформаторське, як це намагаються подати. Це навіть не імітація реформ, це спроба тотального владного контролю¹⁴.

Адвокатаська спільнота пропонує передати державні функції управління системою безоплатної правової допомоги до органів адвокатського самоврядування – регіональних рад адвокатів, оскільки Закон України «Про безоплатну правову допомогу» був прийнятий на рік раніше, ніж Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а на той час органи адвокатського самоврядування ще не були створені¹⁵. Вирішення існуючої на сьогодні проблеми в організації та наданні безоплатної правової допомоги на законодавчому рівні свідчатиме про належне адміністративно-правове забезпечення захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина.

Суттєву роль у адміністративно-правовому забезпеченні реалізації правозахисної функції Української держави відіграють органи адвокатського самоврядування, завданням яких є: забезпечення незалежності адвокатів, захист від втручання у здійснення адвокатської діяльності; підтримання високого професійного рівня адвокатів; утворення та забезпечення діяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури; створення сприятливих умов для здійснення адвокатської діяльності; забезпечення відкритості інформації про адвокатуру та адвокатську діяльність; забезпечення ведення Єдиного реєстру адвокатів України; участь у формуванні Вищої ради правосуддя¹⁶. Самоврядування являє собою один із різновидів управління, метою якого є досягнення спільних цілей шляхом консолідації та кооперації зусиль членів певного професійного, освітнього або територіального співтовариства. Орган адвокатського самоврядування за своєю правовою природою являє собою квазі-державний орган, він є суб'єктом публічно-правових відносин, який виконує за дорученням держави низку функцій, пов'язаних із упорядкуванням адвокатської діяльності шляхом забезпечення незалежності адвокатів, їх захисту від втручання у здійснення адвокатської діяльності, підтримання високого професійного рівня адвокатів та створення спеціальних інструментів для виконання вказаних завдань. У системі публічного управління органи адвокатського самоврядування призначені створювати умови для безперешкодної комунікації суб'єктів адвокатської діяльності між собою та з органами публічної влади, міжнародними організаціями, громадянським суспільством¹⁷.

Відносини органів публічної влади й адвокатського самоврядування повинні розвиватися лише як партнерські, що передбачає відсутність підпорядкованості один одному, наявність кореспондуючих прав і обов'язків, взаємної відповідальності за порушення умов партнерської взаємодії¹⁸. Такий підхід щодо взаємодії органів публічної влади та адвокатського самоврядування є необхідною умовою успішної співпраці

між ними. Належна співпраця органів публічної влади та органів адвокатського самоврядування свідчатиме про самостійність і незалежність адвокатури, а також сприятиме ефективній реалізації правозахисної функції Української держави.

Висновки. Адвокатура є складовою системи адміністративно-правового забезпечення реалізації правозахисної функції Української держави. Діяльність адвокатури у цій сфері спрямована на контроль за забезпеченням органами публічної влади прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина; організацію та надання безоплатної правової допомоги; самостійне вирішення питань організації та діяльності адвокатури. Ефективне функціонування цих напрямів діяльності адвокатури сприятиме реалізації правозахисної функції Української держави.

¹ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

² Бондаренко А. І. Концепт правозахисної діяльності сучасної держави: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Одеса, 2018. 208 с. С. 79.

³ Білозьоров С. В., Вишковська В. І. Правозахисна функція держави: сутність та механізм здійснення в Україні: монографія. Київ: ФОРМ Кандиба Т. П., 2015. 168 с. С. 45.

⁴ Оніщик Ю. Правові засади діяльності адвокатури: досвід Польщі та перспективи України. *Multidimensionality of Ukrainian-Polish cooperation: genesis, particularities and prospects*: Scientific monograph. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2022. P. 267–278. P. 268.

⁵ Конституція України від 28 червня 1996 року... Ст. 141.

⁶ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.

⁷ Вільчик Т. Б. Адвокатура та громадянське суспільство у правовій державі. *Право України*. 2014. № 11. С. 243–250. С. 244.

⁸ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України...

⁹ Комітети НААУ. URL: <https://unba.org.ua/komitety>

¹⁰ Прилуцький С. В. Судова влада в умовах формування громадянського суспільства та правової держави в Україні: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.10. Інститут держави і права імені В. М. Корецького. Київ, 2013. 35 с. С. 12.

¹¹ Вільчик Т. Б. Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн Європейського Союзу та України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.10 / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2016. 490 с. С. 81–82.

¹² Звіт Комітету з питань безоплатної правової допомоги, що діє в складі НААУ, з актуальних питань функціонування системи безоплатної правової допомоги в Україні. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/publications/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%91%D0%9F%D0%94_2022.pdf

¹³ Вільчик Т. Б. Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн Європейського Союзу та України: дис. ... докт. юрид. наук... С. 67.

¹⁴ НААУ побачила у системі БПД загрозу незалежності адвокатури. URL: https://zib.com.ua/ua/print/118511-nacionalna_asociaciya_advokativ_ukraini_pobachila_u_sistemi_html

¹⁵ Вільчик Т. Б. Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн Європейського Союзу та України: дис. ... докт. юрид. наук... С. 67.

¹⁶ Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України...

¹⁷ Гвозд'їй В. А. Адміністративно-правовий статус органів адвокатського самоврядування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом». Київ, 2020. 301 с. С. 39.

¹⁸ Вільчик Т. Б. Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн Європейського Союзу та України: дис. ... докт. юрид. наук... С. 68.

Резюме

Олійник А. Ю., Коваль О. М. Адвокатура в системі суб'єктів адміністративно-правового забезпечення реалізації правозахисної функції Української держави.

У статті розкриваються роль і значення адвокатури в системі суб'єктів адміністративно-правового забезпечення реалізації правозахисної функції Української держави. Наголошено, що адвокатура є комплексним проявом як державного, так і суспільного інтересу, оскільки саме через адвокатуру і завдяки їй правова держава реалізує можливість забезпечення своїм громадянам їхніх прав і свобод. Констатовано, що саме адвокатура є надійною опорою та посідає особливе місце в системі адміністративно-правового забезпечення реалізації правозахисної функції Української держави, а її діяльність у цій сфері спрямована на контроль за забезпеченням органами публічної влади прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина; організацію та надання безоплатної правової допомоги; самостійне вирішення питань організації та діяльності адвокатури.

Ключові слова: адвокатура, правозахисна функція, адміністративно-правове забезпечення, органи публічної влади, права та свободи людини і громадянина, безоплатна правова допомога.

Summary

Anatoliy Oliyuk, Olga Koval. Advocacy in the system of subjects of administrative and legal support for the implementation of the human rights function of the Ukrainian state.

The article reveals the role and significance of the legal profession in the system of subjects of administrative and legal support for the implementation of the human rights function of the Ukrainian state. It is emphasized that advocacy is a complex manifestation of both state and public interest, since it is through advocacy and thanks to it that the legal state realizes the possibility of providing its citizens with their rights and freedoms. This indicates that the legal profession is a reliable support and occupies a special place in the system of administrative and legal support for the implementation of the human rights function of the Ukrainian state.

The legislative basis for the interaction of the bar in relations with state authorities, local self-government bodies, their officials and officials is indicated. It is noted that improving the interaction of the bar with public authorities through the legislative consolidation of the mechanisms of influence of the bar as a human rights institution on state decisions in the sphere of protection of the rights, freedoms and legitimate interests of people and citizens will contribute to the effective implementation of the human rights function of the Ukrainian state.

The issue of organization and provision of free legal aid is outlined as a manifestation of the participation of the legal profession in the administrative and legal provision of the implementation of the human rights function of the Ukrainian state. The currently existing problem in the organization and provision of free legal aid is characterized. It was concluded that it is necessary to solve it at the legislative level, which will testify to the proper administrative and legal protection of the rights, freedoms and legitimate interests of a person and a citizen.

The role of the self-government bodies of lawyers in the administrative and legal provision of the implementation of the human rights function of the Ukrainian state is revealed. It is noted that the relations of public authorities and attorney self-government should develop only as partnerships, which implies the absence of subordination to each other, the presence of corresponding rights and obligations, mutual responsibility for violations of the conditions of partnership interaction.

It was established that the activity of the bar as a subject of administrative and legal support for the implementation of the human rights function of the Ukrainian state is aimed at monitoring the provision of the rights, freedoms and legitimate interests of people and citizens by public authorities; organization and provision of free legal aid; independent resolution of issues of organization and activity of the bar.

Key words: advocacy, human rights function, administrative and legal support, public authorities, human and citizen rights and freedoms, free legal aid.

DOI: 10.36695/2219-5521.1.2023.37

УДК 342.56

Ю. М. БАСЮК

*Юрій Миколайович Басюк, студент 2 курсу ОР «Магістр» Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка**

ORCID: 0009-0001-5341-9740

ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМВІДНОСИН АДВОКАТА З КЛІЄНТОМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Постановка проблеми. Взаємовідносини адвоката з клієнтом завжди мали особливий характер. Нетиповість і своєрідність таких взаємовідносин зумовлена особливою соціально-правовою природою адвокатської діяльності як такої. Адвокат є особливим суб'єктом суспільних відносин, що характеризується його правовим статусом і тією роллю, яку адвокат відіграє, здійснюючи захист і представництво особи, яка звернулася до нього за правничою допомогою – клієнта. У сучасних умовах, коли Україна вже понад рік потерпає від неспровокованого повномасштабного вторгнення РФ, значно зросла кількість випадків порушення прав громадян, які вимушені звертатися за професійною допомогою до адвоката. Етичні засади діяльності адвоката також зазнали певної трансформації, пристосовуючись до об'єктивної реальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі питання досліджуваної проблеми розглядалися в багатьох працях вітчизняних науковців, як-то: Н. М. Бакаєнова, О. О. Джабурія, О. О. Джабурія, І. О. Кісліцина, О. М. Колесніков, В. М. Кравчук, О. Д. Лешко, О. І. Марочкін, Л. А. Остафійчук, О. О. Храпенко, О. В. Щербанюк, О. Г. Яновська та ін. Вагому роль відіграють наукові дослідження, що здійснюються міжнародними інституціями, такими як Міжнародна асоціація адвокатів (ІВА), Рада адвокатів та юридичних товариств Європи (ССВЕ) тощо. Водночас, не применшуючи значення цих та значної кількості інших досліджень, зазначимо, що сьогодні дискусійними залишаються окремі аспекти етичної сторони адвокатської діяльності. Більше того, виникають нові проблеми, пов'язані зі здійсненням адвокатом своєї професійної діяльності. Так, на період воєнного стану кардинальних змін може зазнавати гарантування адвокатської таємниці тощо.

Формулювання мети статті. Виходячи з викладених міркувань, мета цієї статті полягає у тому, щоб запропонувати модель окремих етичних вимірів взаємовідносин адвоката з клієнтом у сучасних умовах, насамперед в умовах воєнного стану.

Викладення основного матеріалу. 24.02.2022 на всій території України Указом Президента України № 64/2022¹ введено воєнний стан, який триває і донині. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її тери-

© Ю. М. Басюк, 2023

* *Yurii Basiuk, student of Taras Shevchenko National University of Kyiv*